

UCG

Univerzitet Crne Gore

Francuska u vrijeme restauracije i julske monarhije (1815-1848)

PROF. DR NADA TOMOVIĆ

Predmet: OPŠTA ISTORIJA NOVOG VIJEKA II (1789-1918)

Francuska u vrijeme restauracije

- ▶ U Francuskoj istoriji se period od 1815. (Bečki kongres) do 1830. naziva periodom restauracije
 - ▶ ponovo uspostavljena dinastija Burbona
- ▶ Period od 1830. do 1848. naziva se period Julske monarhije
- ▶ U doba restauracije u Francuskoj su vladali Luj XVIII (1814/15-1824) i Šarl X (1824-1830)
- ▶ Luj XVIII po dolasku na vlast donosi novi Ustav poznat pod nazivom Povelja
 - ▶ zagarantovana pravna jednakost, osnovne građanske slobode, vlasništvo posjednika nad oduzetom crkvenom i plemićkom imovinom...
- ▶ Ustavna prava građana skoro da nijesu poštovana:
 - ▶ sprovode se surove represije nad bivšim revolucionarima i pristalicama republikanskog uređenja.

Francuska u vrijeme restauracije

- ▶ Razvija se oštra politička borba između ultra-rojalista, konstitucionalista rojalista (pristalica poštovanja Ustava) i liberala.
- ▶ Istaknuti francuski naučnici (pristalice liberalnog poretka): Laplas, Galon, Tijeri, Gizo, Stendal, Alfred de Vinji, podržavaju teorijsku misao Benžamina Konstana, utemeljivača liberalnog pokreta u Francuskoj.
- ▶ Liberalna opozicija 1817. godine organizuje se kao politička stranaka i pokreće list *Le Constitutionnel*
 - ▶ imaju i svoje predstavnike u Skupštini
- ▶ Period od 1820-1830. obilježile su žestoka reakcija režima, povećana uloga crkve, česte smjene vlada, što je dovelo do jačanje opozicije.
- ▶ Na izborima početkom jula 1830. opzicija stiče nadmoć.
- ▶ Kralj Šarl X odlučuje se da vlada bez zakona, pomoću dekreta (ordonansi)
 - ▶ 25. jula objavljuje četiri ordonanse: raspuštanje Skupštine, uvođenje cenzure, izmjena Izbornog zakona i raspisivanje novih izbora.

Francuska u vrijeme julske monarhije 1830-1848.

JULSKA REVOLUCIJA 1830.

- Objavljivanje ordonansi (ukaza) izazvalo burnu reakciju javnosti
- Uredništvo lista *La National* pokreće kampanju da se narod ponaša kao da kralj nije donio ukaze
- Republikanci pozivaju narod na pobunu
- 27. jula narodne mase podižu barikade u Parizu
- Vlada imenuje maršala Marmona za zapovjednika Pariza
- Narod je ovladao Parizom 29. jula; Kralj potpisuje abdikaciju u dvorcu Rambuje, a 16. avgusta odlazi u Englesku.

Ežen Delakroa – „Sloboda vodi narod“; Slika inspirisana Julskom revolucijom 1830.

Francuska u vrijeme julske monarhije 1830-1848.

... JULSKA REVOLUCIJA 1830.

- ▶ Narod traži uvođenje republikanskog uređenja a buržoazija ustavnu monarhiju
- ▶ Krupna buržoazija poziva Luja Filipa Orleanskog da preuzme presto
- ▶ Luj Filip obećava narodu da će pod monarhističkom formom izgraditi republikanske ustanove
 - ▶ Donosi novi Ustav po kojem Skupština stiče pravo zakonodavne inicijative
- ▶ Značaj Julske revolucije: iako nije uspostavljena republika, ograničen je apsolutizam i otvoren je put političkom djelovanju novih društvenih snaga koje će Francusku uvesti u revoluciju 1848.

Francuska u vrijeme julske monarhije 1830-1848.

Odjeci Julske revolucije u Belgiji i Poljskoj

- ▶ Odlukom Bečkog kongresa (1815) Belgija je priključena Holandiji i od ove dvije zemlje je obrazovana Kraljevina Nizozemska.
- ▶ Stanovništvo je u vjerskom i nacionalnom pogledu bilo raznoliko:
 - ▶ Holanđani su protestanti, Belgijanci katolici
 - ▶ Holanđani su germanski, a Belgijanci romanski narod
- ▶ Holanđani su nametnuli holandski kao službeni jezik, a Belgijanci su govorili francuski ili flamanski.
- ▶ Sprovođenje jake centralističke vlasti i gušenje nacionalnih i vjerskih prava Belgijanaca dovelo je do pobuna u Belgiji pod uticajem Julske revolucije .
- ▶ Francuska i Engleska su se uključile u sukobe igrajući navodno posredničku ulogu.
- ▶ Francuzi su imali teritorijalne pretenzije, ali i pretenzije na belgijski presto.
- ▶ Belgija je 1831. proglasila nezavisnost.
- ▶ Holandija je priznala nezavisnost Belgije 1839. godine, kada je između te dvije zemlje podijeljen Luksemburg.

Francuska u vrijeme julske monarhije 1830-1848.

...Odjeci Julske revolucije u Belgiji i Poljskoj

- ▶ Julska revolucija imala je odjeka i u Poljskoj. Najveći dio Poljske odlukom Bečkog kongresa pripao je Rusiji, a manji dio Austriji i Pruskoj.
- ▶ Kada su dobili na upravu znatan dio Poljske, Rusi su Poljacima dali Ustav i visok stepen autonomije.
 - ▶ Takvo stanje kratko je trajalo. Težnja je bila da se Poljska potpuno potčini ruskom samodržavlju.
- ▶ Dolazi do stvaranja masovnog pokreta za nezavisnost Poljske.
- ▶ Rusi su surovo ugušili pokret za nezavisnost 1831.
- ▶ Razlozi gušenja su u nejedinstvu ustanika, različitim političkim platformama. Privremena vlada na čijem čelu je bio Adam Čartoriski bila je za nezavisnost ali ne i za društvene reforme. Narod je osim nezavisnosti tražio korjenite društvene promjene.

LITERATURA

Opširnije možete vidjeti:

- ▶ Čedomir Popov, *Građanska Evropa*, knj. II, Matica srpska, Novi Sad 1986.
- ▶ Erik Hobsbaun, *Doba revolucije*, Školska knjiga, Zagreb 1987.
- ▶ Frenklin Ford, *Evropa u doba revolucija 1789-1830*, Klio, Beograd, 2005.
- ▶ Hari Herder, *Evropa u 19. veku*, Klio, Beograd, 2003.